

[Forsvarsministeren.]

dannelse, fordi der er så mange flere, der skal uddannes, når ordningen koncentrerer om de værnepligtige, end når der er tale om hvervede. Det koster mange penge. Der er kommunernes udgifter til værnepligtige efter forsorgslovens § 54. Det var i 1972-73 46 mill. kr. Stat og kommuner mister et skatteprovenu, når de unge tages ud af produktion og går ind som værnepligtige. Hertil kommer, at frivillige af deres løn yder en betragtelig del af skatteindtægterne i amter og kommuner. Og endelig oveni kan lægges, at vi jo herinde har en bred opbakning bag princippet om, at vi efterhånden skal over til egentlig aflønning af de værnepligtige, hvorved forskellen bliver endnu mindre.

Tager man alle disse faktorer i betragtning, når man skal lave beregningen, så er vi derhenne, hvor det faktisk er et spørgsmål — og det er det, vi nu skal undersøge nærmere — men hvor det er et spørgsmål, om det er dyrere. Jeg har hørt den påstand fremsat — men nu skal vi jo så se tallene — at i virkeligheden er det billigere at have frivillige end at have værnepligtige.

Så er jeg meget enig med de bemærkninger, hr. Bilgrav-Nielsen kom med vedrørende 9 måneders forsøget. Hr. Kristen Østergaard derimod sagde, at det viste, at 9 måneder var utilstrækkeligt. 9 måneders forsøget viste forskellige vanskeligheder med at uddanne en værnepligtig, når det drejer sig om en uddannelse til det nuværende system. Men det, der er ganske afgørende, er, at det, der ligger i forslaget, er et andet system, og derfor mener jeg ikke, at man kan tage resultatet af 9 måneders forsøget til indtægt i forbindelse med forslaget.

Jeg noterede mig de bemærkninger, hr. Bilgrav-Nielsen i øvrigt kom med, og jeg har også været inde på en besvarelse af det mere konkrete spørgsmål, som blev stillet til mig.

Hr. Gert Petersen var inde på NATOs kritik, og det er jo ikke hver dag, man hører hr. Gert Petersen være enig i vurderinger, der kommer fra NATO, men altså her forstod jeg, at hr. Gert Petersen var enig i, at forslaget var aldeles utilstrækkeligt.

Jeg vil godt sige om kritikken fra NATO, at den skal vi jo ikke mindst lytte til, når vi har fået den dels i form af direkte papirer og bilag og dels ved de briefing, folketings-

udvalget fik, da vi var på rejse dernede i juni måned. Men som det allerede er blevet nævnt, så var det ikke bare regeringens forslag, der blev kritiseret. Det var også det forslag, som var kommet fra det konservative folkeparti. Og dér beder jeg om, at man går videre i tankegangen — hr. Preben Steen Nielsen var forøvrigt inde på det i sin ordførertale —: hvordan vil så ikke kritikken være af det nuværende system, hvis man skal vurdere det på akkurat samme måde?

Jeg vil ikke lade hånt om bemærkninger eller kritik fra NATO, tværtimod. Men jeg synes bare, man skal notere sig, at 1960-forliget også var udsat for kritik, og at øvrige ordninger, vi har haft, ligeledes har været udsat for kritik fra NATOs side, fordi NATO vurderer i en sammenligning imellem et forslag og så det, der er det militært ønskelige for ledende folk inden for NATO. Derfor tror jeg, man må gøre sig klart, at det ikke er videre realistisk at forestille sig en forsvarsordning inden for mulighedernes rammer, der, om jeg så må sige, får et blåt stempel af NATO som sådan. Det NATO, hvorom hr. Gert Petersen spurgte: hvem er egentlig det? Og gav svaret ved at sige, at det er da de samme, som bomber i Vietnam, det er USA.

Jeg synes naturligvis, at det er en alt for forenklet fremstilling af tingene. Jeg mener, at der er intet, der overhovedet — hverken naturligvis formelt, men heller ikke reelt i samarbejdet — har kunnet rokke ved den ting, at NATO er et samarbejde af 15 suveræne nationer, at man har samarbejdet i en institution, som vi ser det i Bruxelles, at man har en opbygning og en ledelsesform, der ikke betyder, at noget enkeltland er enedominerende, men som naturligvis også må indebære, at de, der yder mest, også har en del at skulle have sagt. Men vi er gennem NATO ikke i et integreret samarbejde, der på nogen måde rokker ved vores eller andre landes suverænitet i dette samarbejde, og jeg mener også, at den udenrigspolitik, som den danske regering har ført, og som jeg vil tillade mig måske lidt ubeskedent at betegne som en aktiv udenrigspolitik, ikke har andet end bekræftet denne kendsgerning.

Jeg vil godt til sidst sige, at hr. Knud Østergaard jo har helt ret i, at det, vi beskæftiger os med her, ikke er legetøj. Jeg er meget enig i, at det, vi snakker om her, er